

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld., 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovoliijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Državni zbor.

Na Dunaji, 21. marca.

Današnja večerna seja je bila jako burna in pri vseh pošteno mislečih ljudeh vzbudilo je postopanje poljskih poslancev največjo ogorčenost. Šlo je za Pacakov predlog, da se postavi poročilo imunitetnega odseka o aferi Spinčičevi na dnevni red prihodnje, skoro zadnje seje. Poljaki so to preprečili. Ako bi bila stvar važna za interese poljskih zganje-pivcev, bi bili ti gospodje gotovo ostali na svojih mestih, tako pa, ko se je bilo potegniti samo za pravično stvar, od katere nima pasivna Gališka čisto nič dobička, izgubili so se iz zbornice. Tarnopolska krepost je zmagala!

Zbornica nadaljuje generalno debato o zakonu o ponarejanju živil.

Posl. dr. Marchet predlaga resolucijo, s katero se vladi naroča, naj izdela in predloži zakon, da se zabranijo prevare gledé kvalitete blaga, koli-kosti itd.

Posl. dr. Habermann trdi, da se je v debati mnogo pretiravalo, kar je brez uzroka razburilo mnoge kroge in se bavi potem z raznimi podrobnostimi predloge.

Posl. Wiedersperg priporoča predlogo, kakor jo je izdelal odsek.

Ko je še poročevalec posl. grof Serenyi priporočal predlogo, vršilo se je glasovanje in je zbornica vzprejela načrt za podlago specijalni debati.

Po kratkem govoru posl. dra. Dvořáka zaustavila se je obravnava.

Posl. Spinčič interpelira ministerskega predsednika radi pristranskega postopanja vladnega zastopnika v isterskem deželnem zboru.

Predsednik Chlumecky naznani, da bodeta jutri dve seji, dopoldne in zvečer. V večerni seji se bodo volili člani delegacije.

Posl. dr. Pacak pravi, da je sveta dolžnost poslanske zbornice, rešiti še v tem zasedanju afero Spinčičovo in predlaga, naj se postavi poročilo imunitetnega odseka na dnevni red jutrišnje seje.

Posl. dr. Kronawetter je zoper to, da se na dnevni red jutrišnji seji postavi tudi prvo čitanje civilnopravnega reda. To predlogo je treba točno preučiti, v to svrhu pa treba poslancem vsaj nekoliko časa.

Predsednik Chlumecky izjavi, da se mora prvo čitanje o civilnopravnem redu vršiti še pred zaključkom zasedanja in da stvar na glasovanje.

Zbornica sklene s 58 proti 52 glasom, da se prvo čitanje civilnopravnega reda postavi na dnevni red jutrišnje seje.

Predsednik Chlumecky pozove zbornico, naj glasuje o Pacakovem predlogu, da se postavi poročilo imunitetnega odseka o Spinčičevi aferi na dnevni red jutrišnje seje.

Posl. Abrahamowicz zahteva, naj se konstatira razmerje glasov.

Mnogi poslanci ugovarjajo živahno in čujejo se klici: Poljaki so nalašč odšli, da bi preprečili glasovanje.

Posl. dr. Kaizl konstatira, da je bilo glasovanje že dognano, ko je posl. Abrahamowicz stavil svoj predlog.

Predsednik Chlumecky pravi, da ima pravico prepričati se, če je zbornica sklepčna in da prešteti navzočne poslance ter pravi potem: zbornica ni sklepčna torej zaključujem sejo.

Po teh besedah zadonelo je ironično odobravanje in nastal viharan ropot, iz katerega so se čuli samo klici: Pfuj Poljakom! Kukavice, sram jih bilo!

Prihodnja seja jutri.

Na Dunaji, 22. marca.

V današnji seji vršilo se je prvo čitanje novega civilnopravnega reda, pri katerem se je dr. Herold izrekel zoper numerus clausus in to pereče vprašanje jako dobro pojasnil.

Začetkom seje pozove predsednik Chlumecky zbornico, naj glasuje o predlogu posl. Pacaka, da je na dnevni red postaviti poročilo imunitetnega odseka o Spinčičevi aferi.

Zbornica odkloni predlog in prestopi po nekaterih interpelacijah na dnevni red ter začne debato o novem civilnopravnem redu.

Posl. dr. Kronawetter obžaluje, da se že sedaj vrši prvo čitanje predloge, ker je nihče ni mogel korenito pregledati. Ta stvar je važna ne samo za pravnike, ampak sploh za vse ljudstvo. V naglici, s katero je govornik pregledal načrt zakona, je zapazil, da gledé pravih stroškov ni jasen, in

zasledil je tudi nekaj drugih nedostatkov. Načrt ni uzoren in bil bi mnogo boljši, da se je izdelal po zakonu, veljavnem za švicarski kanton Zurib. Vsi naši pravdni redi so pisani v nerazumljivem jeziku. V civilnopravni red vzeti je določbo, da mora vsakdo tudi v civilni pravdi govoriti resnico, sicer zapade disciplinarni kazni. Govornik dvomi, da se bo obravnavanje vršilo ustno, čeprav se o tem govori. Obravnavanje bodi kolikor mogoče oficijozno in inkvizitorno, ker le na ta način bi bilo pravosodje ceneno. Priznati bi bila vsakomur pravica, zastopati samega sebe brezpogojno. Sicer pa je že hitrost sumna, s katero se hoče stvar rešiti.

Posl. dr. Plener nasvetuje formalno, naj se načrt odkáže justičnemu odseku.

Pravosodni minister grof Schönborn priznava, da je za temeljito obravnavanje predloge treba mnogo časa, naj se torej čim prej začne. Korišno je gotovo, če se publika čim bolje seznani z zakoni, a v jurisprudenci je diletantizem nevaren in ni mu priznati veljave. Ministerstvo se je pri urejanju te predloge resno trudilo, da zagotovi principu javnosti in ustnosti veljavo in da zagotovi ceneno pravosodje. Zato se je tudi skrbelo, da bo sodnik navajal stranke pri zastopanju njih interesov, opustil pa se je popolnoma formalistični karakter dosedanjega pravnega reda. Občinstvo bo še dovolj časa imelo, da se korenito seznani z načrtom in zato naj se ta brez zamude odkáže pravosodnemu odseku.

Posl. dr. Herold misli, da bi bilo že sedaj umestno, začeti debato o predlogi in izjavlja, da se veseli načrta, ki zagotovi ustno in neposredno obravnavanje. Prav juristi so že večkrat zahtevali tako reformo. Dokler ne bo prebivalstvo poznalo zakonov samo, obračalo se bo v pravnih rečeh vedno do mož, kateri jih poznajo, zato pa ni treba uvesti numerus clausus, naj si vsak po svojih sposobnostih služi vsakdanji kruh. Prebivalstvu bi gotovo ne bilo v korist, da sme komur koli izročiti svoje pravne reči in ga za zastopanje pooblastiti; saj se vidi po deželi, kakšni ljudje so svetovalci občinstvu. Ljudem treba pripomoči, da se seznani s pravnimi normami, ne pa netiti njih nezaupnost do advokatov, ker se s tem le neguje nezaupnost do zakonov in do pravičnosti sploh. V današnjih časih ni mogoče, da

LISTEK.

Slovensko gledališče.

(„Lepa Vida“. Drama v 5 dejanjih. Spisal dr. J. Vošnjak.)

Gosp. dr. Vošnjak je brez dvoma najboljši in najplodovitejši slovenski dramatični pisatelj, a nobeno njegovih del se ne more primerjati „Lepi Vidi“, ki je pri sinočni predstavi tako lepo uspela.

Sujet tej igri ni nov; obdelovali so ga že razni pisatelji v raznih narodih, a to je povsem nevažno za dramatično vrednost igre, kajti ako pregledamo vso literaturo, najdemo primeroma jako malo konfliktov. Vse je odvisno le od načina, kako je pisatelj konflikt razpletel in kakšen kolorit mu je dal.

Lepa Vida je hči zadolženega sodnega svetnika Sodje. Ta želi, da se Vida poroči z njega prijateljem, preprostim a imovitim trgovcem Kogojem. Vida je imela že prej ljubavno zvezo z grofom Albertom Gadollo, a ko pride Albertova mati ter jej izroči pisma, pisana njenemu sinu, in zahteva Albertova pisma, je Vida prepričana, da se ji je ljubeč izneveril ter vzame Kogoj.

Zakon Kogojev bil bi srečen, da se moreta razumevati Vida in Kogojeva mati. Ta pa sovraži sinabo — zakaj, ni prav razvidno. Vida se čuti nesrečno in obžaluje, da se je poročila s Kogojem; rada bi se od njega ločila, a veže jo ljubezen do sina. Ko pa Kogoj od nje odločno zahteva, naj se porazume, prekipi nje obupanje. V tem kritičnem hipu stopi pred njo Alberto, jej pojasni, da se je njuna zveza preprečila le vsled materine spletke in jo odpelje na svoj grad.

Vida živi na Albertovem gradu nadejé se, da postane po dognani ločitvi zakona soproga Albertova. To nadejo jej uniči zopet ohola grofica. Vida zahteva pojasnila od Alberta in ta jej razkrije grozno resnico, da je bila le njegova metresa, da pa se ne misli ž njo poročiti. Tedaj premagata Vido obup in osvetoželjnost tako, da pahne nezvestega in malopridnega Alberta v morje in beži z udano ji služabnico z gradu.

Nesreča je Vidi oslabela duševne moči. Instinktivno slutí, da se bliža konec nje življenja in trpljenja; le jedno željo še goji — videti svoje dete, svojega zapuščenega sinka. V viharni noči pride na Kogojev dom. Da je Kogoj ne vzprejme prijazno,

je naravno; ko pa Vida izvé, da je nje sinček umrl, zapusté jo zadoje duševne sile, ona zblazni in srčna kap jo ugonobi.

To je na kratko povedano vsebina tej, deloma po znanem Jurčičevem romanu zasnovani igri. Dejanje je dramatično živahno, zanimivo in izborna, psihološko verjetno razpleteno, vse je motivirano, vse se razvija logično in neprisljano. To so tako velike prednosti, da nekateri tehnični nedostatki ne oškodijo umetniške vrednosti te igre. Utegnilo bi se morda reči, da ni dovolj motiviran odhod Vidin z Albertom, ker je razpor mej Vido in taščo nejasen, premalenkosten; druga stvar, kateri bi se dalo ugovarjati, je to, da pahne Vida nezvestega Alberta v morje. To je potrebno. Vida je sploh strastna; naglo se odloči za Kogoj, naglo se odloči za odhod z Albertom in tudi za vrnitev h Kogoj, torej je povsem naravno, da tudi v hipu največjega obupanja premaga strast z elementarno silo. Sicer pa je prav ta umor velevažen zato, ker utemeljuje Vidino blaznost.

V tehničnem oziru naj omenimo nekatere nedostatke le zato, ker se lahko odpravijo.

Ekspozicija v prvem in drugem dejanju je pre-

bi sodišča vsač hip vzprejemala ustne tožbe, takoj o njih obravnavala in razglasila sodbo. Bagatelno postopanje je hitro in ceneno, a nič vredno ter najbolj dokaz, kake krivice se morejo zgoditi, če se resne stvari bagatelno rešujejo. Govornik se bavi potem z jezikovnim vprašanjem. V predlogi ni o tem nič povedano, torej ima vsakdo pravico, da se poslužuje pred sodiščem svojega jezika. To velja tudi za kazenskopравни red, a sodišča se ne ravna po tem načelu, kakor se je videlo celo pri najvišjem sodišču, katero je narodom dolžno satisfakcijo za Stremayrovo naredbo. To se ni zgodilo in zagadelj so Mladočehi primorani zahtevati za Češko svoje lastno najvišje sodišče, kakoršno so imeli po državnem pravu in katero jim je bilo l. 1850. siloma odvzeto.

Zbornica odkazuje predlogo pravosodnemu odseku in začne obravnavo o iztočno galiških železnicah.

Posl. dr. Russ pričakuje, da predloži trgovinski minister v prihodnjem zasedanju nov zakon o lokalnih železnicah, s katerim se bodo dovolile razne tehnične in administrativne olajšave, po katerih bi postale zgradbe ceneje, promet pa bolj jednostaven, kakor je sedaj.

Posl. Blažek sodi, da se grade podolske železnice samo iz strateških ozirih in kritikuje finančni načrt za to zgradbo, dokazujoč, da je udeležba interesentov dosti preneznatna. Podržavljenje češke zapadne železnice je jako nujno, le žal da se vlada za to dosti ne meni. Ako že neče te železnice podržaviti, naj se vsaj tarifi znižajo.

Trgovinski minister markí Bacquehem izjavi, da predloži še v tej sesiji načrt zakona o val-suganski železnici ter obeča, da do prihodnje sesije izdela nov zakonski načrt o lokalnih železnicah. Sedanji sistem, po katerem se vladar ravna glede lokalnih železnic, se je dobro obnesel, kar je vidno iz tega, da se je zadnji dve leti zgradilo lokalnih železnic za 21 milijonov gld. Podolske železnice so za gospodarsko življenje iztočne železnice velike važnosti, k temu pa pride še finančnopolitični moment. Ljudje se tam radi pomanjkanja zaslužka selijo kar trumoma in to treba preprečiti. Češka ni zanemarjena, kakor se je tožilo. Reklo se je tudi, da se podolske železnice gradé samo iz strateških ozirih. To ni resnično, kajti vlada pové pri vsaki železnici, so li merodajni tudi strateški oziri, ker jej to samo olajšuje stališče v zbornici. Strateške železnice se napravljajo na troške cele države. Minister priporoča predlogo.

Posl. Struskiwicz obeča, da bo tudi njegova stranka glasovala za vse lokalne železnice v drugih deželah, če vzprejme zbornica predlogo o podolski progí.

Posl. dr. Lang ni principijelen nasprotnik podolske železnice, a toži, da ima tudi Češka svojo Podolsko, za katero se pa nihče ne zmeni, vzlic temu, da je pomoči nujno potrebna.

Po nekaterih stvarnih popravkih poslancev dr. Vašaty in Barwinski priporoča poročevalec posl. Szczebanowski predlogo in zbornica jo vzprejme.

Zbornica vzprejela je vrh tega še nekatere druge predloge, mej njimi zakonski načrt o prevzetji lokalne železnice Ljubljana-Kamnik.

Prihodnja seja nocoj.

dolga; v to bi zadostovalo jedno dejanje; isto tako je predolgo zadnje dejanje, ker ni pisano s francoskim refinementom. Značaj Kogojeve matere je nejasen. Sploh pa bi bilo želeto, da je vse, kar se govori, bolj pregnantno izraženo. Hvalno pa moramo pristaviti, da je slovenski kolorit v celi igri skrbno varovan.

To je jedino, kar imamo omeniti. Gosp. dru. Vošnjaku čestitamo prav od srca na sinočnem, zanj in za slovensko dramatikó tako častnem uspehu in le želimo, da bi obogatil našo literaturo še z mnogimi enakimi deli. Radi bi dali zanje vse moderne nemške igre, kar smo jih videli na našem odru.

O predstavi sami se moremo samo laskavo izraziti. Gospa Borštnikova predstavljala je Vido z umetniško dovršenostjo; gosp. Borštnik pogodil je priprostega Kogojá izbornó; gosp. Danilo je bil jako eleganten grof Alberto, gospa Danilova pa isto taka grofica. Jako pohvalno moramo omeniti gosp. Nigrinovo in Slavčevó ter gosp. Verovšeká. Gospa Borštnikova in gospodični Nigrinova in Slavčeva so bile odlikovane s krasnimi šopki, kar so si s svojo požrtvovalnostjo in marljivostjo v tej sezoni popolnoma zaslužile.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 23. marca.

Majhen poraz grofa Hohenwarta.

Grof Hohenwart je sicer absolutni gospodar v svojem klubu, a časih mu vender kaj izpodleti in navadno so tega krivi najboljši njegovi prijatelji, nemški konservativci. Tako se je zgodilo tudi včeraj. Klub je določal, katere poslance mu je kandidirati za permanentni obrtni odsek in se zlabka zjediniti. Grof Hohenwart je toplo priporočal posl. Stephanowitza, ki je klub že večkrat v obrtnih rečeh zastopal, a nemška klerikalna frakcija ni slušala na ta svet, ampak se potegovala za to, da se kandidatom konservativnega kluba postavi nečlan tega kluba — dr. Lueger. Grof Hohenwart se je močno upiral, a vzlic temu je dobil njegov kandidat samo 8 glasov, posl. dr. Lueger pa 31.

Židovski liberalizem.

Ni še dolgo tega, kar je v dolenoavstrijskem volilskem okraju Korneuburg-Stockerau besnel volilski boj. Kandidata sta bila protisemit dr. Knotz in liberalec Czedit. Za protisemitskega kandidata so glasovali tudi nekateri uradniki Dunavske parobrodne družbe, tiste družbe, katera valed slabe uprave životari le od državne podpore. Ta družba je takoj kaznovala vse tiste uradnike, ki so izvršujé svoje državljanske pravice, glasovali za protisemitskega kandidata dra. Knotza. Premestila jih je na razne zapuščene kraje, tako v Galac itd. Tako se upa židovska družba, živeča od davkov kristijanov, terorizirati volilce.

Volitev v Zagrebu.

V kratkem se bode v Zagrebu vršila deželno-zborska volitev namestu umrlega predsednika madjarske stranke Ludovika Vukotinovića. Ta je v deželnem zboru zastopal prvi Zagrebški volilni okraj. Pri tej volitvi bode zedinjena hrvatska opozicija prvokrat dokazala, kako trdna je ta vez. Kandidat zedinjene opozicije je jako ugledni in splošno priljubljeni vseučiliški profesor dr. Aleksander Breszky. Izid volitve ni odvisen samo od sloge opozicije, kajti v Zagrebu odločujejo v prvi vrsti uradniki in ti so vladi brezpogojno pokorni, a volitev bo pokazala faktično jedinstvo neodvisnih narodnih krogov in to bo velikega pomena za druge jednake prilike.

Vnanje države.

Italijanska zbornica.

Parlamentarna komisija za preiskavo bančnih homatij se bo torej vender sestavila, vzlic vsemu odporu ministrskega predsednika Giolittija. Zbornica je dogovorno z vlado odločila, da imenuje predsednik Zanardelli komisijo sedmih članov, katera bo pregledala vse akte. Giolitti sicer ni privolil, da bi ta komisija tudi sodne akte pregledala, dokler ni končana sodna preiskava in tudi izposloval, da se razglasi politična sodba šele po končanem sodnem postopanju, ali vzlic temu more ta komisija postati vladi prenevarna. Vlada se ni rada udala, a zbornica je silno razburjena, da ni računati na nikogar več, še bolj pa, kakor zbornica, je razburjeno javno mnenje. Prebivalstvo želi vedeti, so li parlamentarni in politični krogi zapleteni v bančno aféro in ta želja je tako intenzivna, da se jej nihče ustavljati ne upa.

Panamska aféra.

Predvčerajšnjim končala se je pred porotnim sodiščem Pariškim kazenska obravnava vršivša se zoper panamska upravitelja Lesseps in Fontane, zoper bivše ministre oziroma poslance Baihaut, Beral, Sans Leroy, Dugué de la Fauconnerie, Gobron in

Antonin Proust ter zoper bankirja Blondina. Sodišče je obsodilo samo Charlesa de Lessepsa radi podkupovanja na jedno leto v zapor; bivšega ministra Baihauta na pet let v zapor in povrnitev zneska 750.000 frankov, bankirja Blondina pa na dve leti zopora in povrnitev zneska 375.000 frankov, vse ostale obtožence pa oprostilo, kar vzbuja silno senzacijo, kajti nekateri oproščenih parlamentarcev so krivi in bi zaslužili kazni. V političnih krogih se o tem nepričakovanem izidu kaz. pravde govori z največjo razburjenostjo. Oportunisti dokazujejo, da so porotniki sodili pod uplivom javnega mnenja, katero se je škandala že naveličalo, nasprotno pa se zopet trdi, da je vlada pritiskala na porotnike. Za danes napovedal je posl. Millevoye interpelacijo o tej stvari in bo zlasti napadal Floqueta in Clémenceaua. Vlada bo imela težko stališče, ker je večina zbornice nezadovoljna z razsodbo. Celo republikani, ki so doslej vlado podpirali tudi v najnevarnejših momentih, so se razcepili in mogoče je, da nastane ministerska kriza.

Nemški državni zbor.

Govorili smo že o protisemitskega poslanca Ahlwardta senzacnem govoru, v katerem je dokazoval, da je nemška vojska slabo oborožena, ker je izdelovatelj pušek, židovski tovarnar Loewe dajal slabe, v Italiji zavržene puške. Pri debati, ki se je sedaj unela, obsipali so državni kancelar Caprivi in razni židovski poslanci pogumnega govornika s protaškimi psovkami, a ovrgli ga niso z dokazi, kar je jedino prepričevalno. Ahlwardt je na to odgovoril v predvčerajšnji seji. Ponovil je svojo trditvev in izročil predsedniku državnega zbora celo vrsto aktov, iz katerih je vidno, da je govoril na podlagi uradoma dokazanih faktov. Zbornica je volila odsek, kateri je takoj začel pregledovati akte.

Domače stvari.

— (Osobne vesti.) Dne 22. t. m. je bil mestni kapelan v Kranji g. Janko Mauring na Graški univerzi promoviran doktorjem bogoslovja. — Deželnobrambovski okrajni narednik Ljubljanskega brambovskega batalijona št. 25 gosp. Jernej Markošek dobil je v priznanje dolgoletnega zasluznega službovanja srebrni zaslužni križ s krono.

— („Stabat Mater“-koncert.) Ker se govori, da so vsi sedeži za jutrajšnji koncert „Glasbene Matice“ razprodani, opozarjamo slavno občinstvo, da je nasproti tej govorici dobiti še mnogo boljših sedežev za prvi in skoro vse sedeže za drugi koncert. Vstopnice prodaja g. Anton Zagorjan v „Zvezdi“.

— (Običajnega „jour-fixe“) v klubovi sobi hotela „pri Slonu“ ne bode jutri zaradi koncerta „Glasbene Matice“. Prihodnji „jour-fixe“ bode v petek dne 31. t. m.

— (Erarični gozdni vrt) v Gradišči ogledal si je včeraj deželne vlade voditelj, dvorni svetnik baron Hein. Vodil ga je deželni gozdni nadzornik, gozdarski svetnik gosp. Goll. Ljubljanski gozdni vrt je mej eraričnimi gozdnimi vrta v Avstriji največji.

— (Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine Ljubljanske) od 12. do 18. marca. Novorojencev je bilo 20 (= 33 5/100), mrtvorojenec 1, umrlih 26 (= 44 1/100). Mej njimi za jetiko 4, za vnetjem zopilnih organov 3, vled mrtvouda 3, vled starostne oslabelosti 7, vled samomora 1, za različnimi boleznimi 8. Mej umrlimi bili so tujci 4 (= 15 3/100), iz zavodov 7 (= 26 9/100).

Mimo njih trojice se nihče v hiši za nobeno stvar ne vpraša, ampak vse slepo sluša in se pokorava. Ako je Matija nesel davke plačat, Radojka odšla v cerkev, a Blagoje pokladat živini — je v hiši kakor v šoli, kadar odide učitelj. Vse je složno, veselo in ljubeznivo, in vsakdo gleda ob ti priliki, da se pošteno izšali in izsmeje. Kakor hitro pa se kateri njih trojice pojavi na dverih, pri ti priči zavlada red, resnoba in poslušnost. Časi se njih troje hotoma umakne, da se deca naveselé in moški svobodno napušijo tobaka.

Ded je bil . . . je bil . . . kako bi vam povedal? Veste: star človek — popolno dete! Vzroji časi za najmanjšo malenkost, zmerja, psuje, razbija, tudi udariti hoče. A časi zopet mehak kakor bombaž, gleda samo, kako bi božal deco, daje jim po deset par, in razjoče se, da sam ne vé zakaj.

N. pr. pravi:

— Glejte, ostal sem kakor suho drevo v planini! Pa udri v jok.

Mladost — norost, starost — slabost!

Drugi dan po Arsenovem pijanstvu pride Blagoje k Radojki čisto resnobsnega lica.

— Strina! Ta naš Arsen, Bog mi oprostí grebe, se je zaljubil v tisto Burmazovičevó zijalo?

Pri vodnjaku.

(Srbski spisal L. K. Lazarević. — Prevel J. P. Planinski.) (Dalje.)

Matija Djenadić je čisto star človek. Na čelu se mu pozna obrunek od rane, katero je dobil v Hajduk-Veljkovi trdnjavi. Mimo njegove dece naziva ga tudi vse selo ded. Žena mu je davno v zbegu¹⁾ umrla. Od starejših bratov mu je ostala svakinja, katera sedaj z njim deli starešinstvo — Radojka ji je ime. Za mizo sedla dedu na desno, in v hiši se nič važnejšega ne zgodi, dokler ne dá ona svojega glasu, ali vsaj dokler je ded ne vpraša. Ona do cela razume svoj položaj in ga ne zlorablja. N. pr. ded vpraša:

— Kaj praviš, svakinja, zaradi Maričićevega gozda? — Da ga kupimo?

— Kakor se ti zdi, brate, ti si moška glava! Ona poljublja dedu roko, a vse drugo, kar sicer ni navada v našem selu, i žensko i moško poljublja nji roko.

Poleg Matije in Radojke je član hišnega sveta tudi najstarejši dedov sin, Blagoje, Arsenov oče.

¹⁾ Za vojske so se zbirali in skrivali beguni po planinah. Takšna zbirališča so zvali zbeg. Prel. prip.

Za infekcijskimi boleznimi so oboleli 3, in sicer za dušljivim kašljem.

— (Popotne ustanove za srednje šole.) Za šolsko leto 1893/4 razpisane so v zmislu odloka naučnega ministerstva z dne 1. marca t. l. gledé ustanovitve in podelitve ustanov učiteljem srednjih šol za študijska potovanja v Italijo in na Grško omenjene ustanove. Podelé se te ustanove učiteljem, ki imajo popolno učno vsposobljenost za klasično filologijo ali za zemljepis in zgodovino in delujejo že najmanj tri leta na kaki srednji šoli kot samostojni učitelji. Prošnje je predložiti po predpisnem službenem potu najkasneje do 8. aprila t. l. pri naučnem ministerstvu. Pridejati je: 1.) Curriculum vitae. 2.) Kvalifikacijska tabela in spričevala o porabnosti. 3.) Spričevalo učne vsposobljenosti. 4.) Učena dela, katera je prosilec že prijavil ali jih hoče prijaviti.

— (Uspeh novačenja v Ljubljanski okolici.) Pri poslednjem novačenju, ki se je vršilo za politični okraj okolica Ljubljanska dné 13. do 18. t. m. predstavilo se je ambulantni komisiji 952 novincev. Potrjenih je bilo 399, torej 41,9%, kar se sme imenovati jako ugoden uspeh.

— (Starinske najdbe.) Minuli teden našel je g. Pečnik na Paradiških njivah več rimskih grobov iz II. stoletja. To so grobi Rimljanom podvrženih, na gori sv. Magdalene bivajočih rodov. Dne 20. t. m. začel je pa zopet veliko gomilo naprej kopati z 12 možmi, in našel se isti dan tri metre globoko, slabo ohranjeno moško okostje in koncem glave bronasto čelado z dvema grebenoma. Jednako čelado je skopal že na Vačah. Čelada je še dobro ohranjena. Te vrste čelade z dvema grebenoma so se dozdaj našle samo na Vačah. Zraven sta bili dve sulici, jedna sekira in slab pas. Isti dan našel je g. Pečnik 4 1/2 metre globoko nenavadno žensko okostje. Bilo je, kakor se je še od lesa poznalo, v debeli leseni krsti, med lesom je bronasti kinč popolnoma zginit, le na nogah obranile so se debele bronaste rince in pri glavi koščena igla. Znamenito je, da je bila ženska okinčena s koralami po vsi gornji obleki do pasu. Koralde so iz jantarja, debele kot orehi in jako lepe, zraven je tudi več debelih steklenih. Našlo se bo še več znamenitih rečij, ker še polovica velike bogate gomile ni prekopana. Vse prijatelje talih starinskih izkopavanj vabi g. Pečnik, ako hočejo pogledati ta zanimiva kopanja. Ker so Šmarje blizu Ljubljane in je tudi v goro sv. Magdalene dober pot, je prilika posebno ugodna.

— (Velik požar) nastal je v nedeljo v Zaplani pri Vrhniki. Zažgali so otroci, ki so se v nekem kozolci igrali z užigalicami. V kratkem gorela sta kozolec in hiša posestnika Jelovška in se je razširil ogenj še na druga poslopja. Tudi cerkvena streha in zvonik začela sta goreti in se je stolp zrušil na cerkveno streho, ter jo močno poškodoval, da je obok na več krajih počil. Škode je blizu 8000 gld. in zadene skoro polovica cerkev. Le nekateri pogorelci so bili zavarovani. Vrhnjskih ognjegascov oddelek trudil se je hvalevredno pri požaru.

— (Bralno društvo v Mokronogu) priredi veselico v soboto dné 25. marca v gostilni „Pri

— Arsen? . . . Tisti, ki smo ga letos zamomčili?¹⁾

— Tisti!

— Praviš, v tisto Burmazovičevo zijalo?

— Da!

— Auoko?

— Vanjo!

— Ni ona za našo hišo!

— Ni, tudi jaz pravim! Ali on, da bi ga zlodej, je ves neumen nanjo. Velinka mi je pripovedovala, da je sinuči nekaj grdega napravil.

— Kaj li?

— Nikari, prosim te, povedati dedu!

— Bog ne daj!

— Velinka mi je pravila, da se je opil, pa je psoval in pretil, da ubije Vilipa Maričiča; ker se tudi on, veš . . . smučé okolu nje.

— Glej, glej!

— Oče se zamisli. Naposled izpregovori:

— Govoril bom z dedom; da vidim, kaj on poreče!

¹⁾ Ko deček odraste v mladeniča in ga smatrajo sposobnim za ženitev, dajo mu roditelji boljšo opravo in mu dovolé, da sme zahajati v mladeniško družino in na plese — zamomčijo ga. Prel. prip.

(Dalje prih.)

lipi“ z nastopnim vsporedom: 1. A. Nedvéd: „Pozimi iz šole“, mešani zbor. 2. K. Maček: „Pri zibel“, četverospév. 3. Veseloigra: „Pes in mačka.“ 4. H. Volarič: „Na planine“, mešani zbor. 5. A. Nedvéd: „Ljubezen in pomlad“, moški zbor s tenorsolo. 6. Veseloigra: „Dva gospoda in eden sluga“. 7. K. Knitl: „Šabljenka“, moški zbor. Vstop je vsakemu dovoljen. Vstopnina za ude: sedež 20 kr., parter 10 kr.; za neude: sedež 40 kr., parter 20 kr. Začetek točno ob polu 8. uri zvečer.

— (Svoji k svojim!) Celovski „Mir“ prijavlja nastopne uvaževanja vredne besede: Koroška hranilnica v Celovcu je imela koncem leta 1892: premoženja 20,186,736 gld. 56 1/2 kr. Izposojenih je na dolžna pisma 9,801,240 gld. 77 1/2 kr., na menjice 38,842 gld. Vloženih je na 32,791 knjižic 17,695,477 gld. 75 kr. V razne namene je hranilnica podarila 64,310 gld. Od teh so največ dobili razni zavodi, nemška društva itd. Za cesto ob Vrbskem jezeru n. pr. se je dalo 10,000 gld., za Ziljsko železnico 5000 gld., za kmetijsko družbo 1000 gld. Tudi krajni šolski svet v Ukvah je dobil 50 gld. (menda za planinsko šolo?) Za Slovence, ki tudi mnogo denarja znosijo v „Koroško hranilnico“, od bogate mize ni odpadla prav nobena drobtinica! Kako tudi, ko tam sedijo sami naši „prijatelji“!! To bodi pa vsem Slovencem ravnilo, naj svojih težko zasluženih krajcarjev nikar ne nosijo v nemške, nam nasprotne hranilnice, marveč se trdo oklepajo naših slovenskih posojilnic, katerih imamo tudi na Koroškem prav lepo število. Kdor bi pa svojega denarja iz kateregakoli uzoška ne mogel uložiti v posojilnici, naj ga uložijo v mestni hranilnici v Ljubljani ali v južno-štajerski hranilnici v Celju, ki ste v zanesljivih slovenskih rokah. Svoji k svojim!

— (Za volitve v Tržaški deželni zbor in mestni zastop) začeli so delati tudi slovenski rodoljubi. V nedeljo dné 26. t. m. ob 10. uri zjutraj snidejo se zaupni možje iz okolice v prostorih „Delavskega podpornega društva“, da se posvetujejo, kako postopati pri bodočih volitvah. Čas za reklamacije je določen do dné 2. aprila.

— (Skladbe za tamburaške zборе.) V. G. Brož, čegar skladbe so bile vzprejete povsod z velikim odobravanjem, izdal je svoje najnoveje skladbe: Dalmacijo! Dalmacijo! fantazija dalmatinskih pjesama i plesova (cena partiture gld. 1.50). — Primorkinja, mazurka posvečena riječkomu damskomu tamburaškomu zboru (gld. 1.—). — Jedna noć u Zlatnom Pragu, fantazija čeških narodnih pjesama i plesova (gld. 1.50). — Karlovačka sam, polka français posvečena karlovačkim krasoticam (gld. 1.— isti komad i za glasovir). — U zagorskoj šumi, glazbena slika (gld. 1.50). — Od Šumave do Krkonoša, karšički najpopularnijih čeških pjesama (gld. 1.50). — Adam-valčík, iz operete „Ptičar“ (Vogelhändler) od C. Zellerar arr. Broža (gld. 1.50). — Stante zvijezde! Serenada za bariton ili mezzo sopran uz pratnju zbora (gld. 1.— isto i za glasovir). — Prejšnje kompozicije dal je skladatelj litografirati, tako, da se zdaj po znižani ceni dobivajo: Domovina moja, fantazija čeških pjesama (gld. 1.50). — „Iz hrvatskog Primorja“, fantazija hrvatskih pjesama sa kolom (gld. 1.50). — Ljubim Te, mazurka (gld. 1.—). — Perka, polka français (gld. 1.—). — Spavaj slatko, serenata za brač uz pratnju zbora (gld. 1.— isti komad i uz pratnju glasovira). Samo za brač I. s spremljevanjem glasovira: Au revoir, romanca (gld. 1.—). — S bogom more, pjesma sa varijacijama od A. Katkića — arr. Broža. — Le Carnaval de Venise, fantazija sa predigrom, themom i varijacijama od Lemoutona arr. Broža (gld. 2.—). — La serenata (Légende Valaque) od Braga ar. Broža (gld. 1.—). — Ständchen od F. Schuberta ar. Broža (gld. 1.—). — Menuett od Boccherinija ar. Broža. Vse te skladbe dobivajo se pri skladatelju V. G. Brožu, Reka-Sušak.

— (Dr. Fran Anijan Feretič) škof na otoku Krku, ki je umrl na sv. Jožefa dan, bil je naučen Hrvat in železen značaj. Vse svoje premoženje ostavil je svojemu narodu. Večji del svojega imetja, 50,000 gld., odločil je za ustanovo malega semenišča na otoku Krku in sicer s hrvatskim naučnim jezikom. Nadalje je zaklad 10,000 gld. v podporo moškim ali ženskim učenjem iz potomstva njegovih roditeljev. Bodi mu blag spomin!

— (Razpisane službe.) Na državni višji gimnaziji v Ljubljani izpraznjeno je s početkom šolskega leta 1893/94 mesto učitelja veronauka s pravicami in dohodki pravega gimnazijalnega učitelja. Prošnje do dné 30. aprila pri deželnem šolskem svetu v Ljubljani. — Pri c. kr. deželnem sodišču v Gradci razpisano je mesto svetnika v VII. činovnem razredu. Prošnje do dné 3. aprila pri predsedstvu deželnega sodišča v Gradci. — Na trirazredni ljudski šoli v Dobrem polju izpraznjeno je drugo učiteljsko mesto z dohodki tretjega plač. razreda. Prošnje do dné 20. aprila pri okrajnem šolskem svetu v Kočevju. — Pri deželnem sodišču v Celovcu, eventuelno pri kakem okrajnem sodišču razpisano je mesto sodnega pristava. Prošnje do 7. aprila pri predsedstvu deželnega sodišča v Celovcu. — Pri okrajnem sodišču v Železni Kaplji, eventuelno pri drugem okrajnem sodišču izpraznjeno je mesto sodnega sluga. Zahteva se znanje slovenskega jezika. Prošnje do 22. aprila pri predsedstvu deželnega sodišča v Celovcu.

Razne vesti.

* (Potres v Bosni.) Na sv. Jožefa dan bil je v Bileku in v Novem Bileku v Bosni potres, ki je trajal kake štiri sekunde. Spremljalo je potres gromu podobno bobnenje. Smer bila je od severa proti jugu.

* (Nova zima.) Iz Ausseea na Gornjem Štajerskem se brzojavlja, da že nad 60 ur sneži ne-prenemoma med ljudim viharjem in je bilo tudi več snežnih plazov. Železniški promet v Obertraun se je moral ustaviti.

* (Devica orlesnaska — svetnica.) Kakor se poroča iz Rima, sklenil je papež, da bode koncem svojega jubileja predlagal, naj se devica Orlesnaska proglasi za svetnico. S tem hoče z nova dokazati svoje simpatije do Francije.

* (Neprestreljiva obleka.) Poskušnje z neprestreljivo obleko, katero je iznašel Mannheimski krojač Dowe, so se nadaljevale te dni. Krogle odletele so, ne gledé na daljavo, iz katere se je streljalo, od obleke brez vsacega učinka. Neki Berolinski konsorej ponudil je Doweu veliko vsoto, ako mu proda svojo epohalno iznajdbo.

* (Na potu v Sibirijo.) Kakor se brzojavno poroča iz Moskve, ponesrečilo je blizu Tomsk mnogo prognancev, ki so bili ravno na potu v Sibirijo. V hudem sneženem metežu in viharji našlo je 72 oseb smrt, mnogo pa je bilo hudo poškodovanih. Izmej 374 prognancev prišlo jih je samo 91 nepoškodovanih na določeni kraj.

* (Svetilna moč električnih svetilnikov.) Ko se je rabilo še izključno samo navadno olje za razsvetljevanje obmorskih svetilnikov, bila je luč, močna za 5000 do 6000 sveč že največ, kar se je moglo tedaj doseči, pravi čudež. Električno svetlobo dosegla se je pa luč, močna za 60,000 navadnih plinovitih plamenov. V Marseillu dosegli so l. 1884 že luč, ki je jednaka 127,000 plinovitim plamenom. Z optičnimi pripomočki povišala se je ta luč do moči 900,000 plinovitih plamenov. Novi svetilnik v Hèvreu poleg Havra pa bode imel luč močno za 2 1/2 milijona plinovitih plamenov, ki se bode videla do skrajnih vidnih mej ocena in do južne obali angleške.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 23. marca. Cesar vzprejel nove predsednike državnega zbora v avdijenci in izrekel svoje zadovoljstvo z volitvijo.

Rim 23. marca. Nadvojvoda Rainer zastopal bo avstrijskega cesarja pri srebrni poroki italijanske dvojice.

Komo 23. marca. Cesarica se je pripeljala v Bellaggio in se nastanila v Grand Hotelu, kjer misli več dni ostati.

Sofija 23. marca. Sodišče obsodilo Gjorgjeva radi veleizdaje in zarote na smrt, a ga ob enem priporočilo v pomiloščenje na 15letno ječo.

Pariz 22. marca. Pogreb Ferryjev bil sijajen. Udeležba ogromna. Navzočni Carnot, vsi ministri in državni dostojanstveniki, senatorji in mnogo poslancev. Pri blagoslovu govoril podpredsednik senata in Casimir Perier, predsednik poslanske zbornice.

Pariz 23. marca. Pred kaz. sodiščem začela danes obravnava zoper upravitelje meseca marca l. l. propadle družbe „Société des Dépôts“, pri kateri je izginilo 28 milijonov frankov.

Berolin 23. marca. Podpredsednik Ballestrem izjavlja za pregledovalce Ahlwardtovih papirjev, da ti ne kompromitirajo niti vlade, niti sedanjih ali bivših poslancev.